

«Особливості справляння єдиного внеску у 2017 році»

(тези заступника начальника відділу аналізу та прогнозування надходжень податків і зборів з фізичних осіб та єдиного внеску управління податків і зборів з фізичних осіб Головного управління ДФС у Черкаській області **Віталія Леонідовича Лушникова**)

Мої вітання, шановні платники податків!

Незважаючи на постійні роз'яснення з даного приводу **стосовно єдиного внеску** у підприємців виникає дуже багато запитань.

Тож сьогоднішня тема – **ЄСВ для підприємців – фізичних осіб та роботодавців**. Ви почуєте відповіді на запитання за темами:

«Звітність та сплата єдиного внеску ФОП за категоріями та на прикладах»

«Про сплату єдиного внеску роботодавцями»

а також **«Як правильно повідомити ДФС про прийняття працівника на роботу»**

Почну з останнього і відмічу, що чим більше ми висвітлюємо цю тему, тим більше отримуємо запитань за темою. Щонайменше раз на день нам ставлять питання як правильно повідомити ДФС про прийняття на роботу працівника і як подати уточнення.

Нагадую, працівник не може бути допущений до роботи **без укладення трудового договору, оформленого наказом чи розпорядженням власника або уповноваженого ним органу та повідомлення ДФС про прийняття працівника на роботу** в установленому порядку.

Повідомлення подається:

- за працівників – резидентів, прийнятих за трудовим договором;
- за працівників – нерезидентів, прийнятих за трудовим договором;
- за працівників – сумісників (**зовнішніх і внутрішніх**).

Повторюю (це викликає найбільше питань) – повідомлення роботодавця подає в обов'язковому порядку і за зовнішніх, і за внутрішніх сумісників.

Не подається повідомлення:

- за осіб, що надають послуги за ЦПД;
- за практикантів та стажистів (без укладання трудового договору)

Раджу всім зацікавленим переглянути відповіді на запитання про правильність прийняття працівника на роботу, які надали фахівці ДФС в області та обласного управління Держпраці. Їх ви можете завантажити в матеріалах до цього семінару.

Тепер до теми – **справляння єдиного внеску у 2017 році – інформація для підприємців, роботодавців і громадян.**

Перше і головне. **Єдиний внесок підлягає сплаті незалежно від фінансового стану платника** (частина дванадцята статті 9 Закону № 2464).

Ставка єдиного внеску – 22% (основна). Виключення – для підприємств, де працюють інваліди (ставки 8,41%; 5,5% та 5,3%):

Підприємства, які здійснюють відрахування з доходів найманих працівників - інвалідів	8,41%
Підприємства та організації всеукраїнських громадських організацій інвалідів, зокрема товариств УТОГ та УТОС, в яких кількість інвалідів становить не менш як 50% загальної чисельності працюючих, і за умови, що фонд оплати таких інвалідів становить не менш як 25% суми витрат на оплату праці	5,3%
Підприємства та організації громадських організацій інвалідів, в яких кількість інвалідів становить не менш як 50% загальної чисельності працюючих, і за умови, що фонд оплати таких інвалідів становить не менш як 25% суми витрат на оплату праці	5,5% – з доходів працюючих інвалідів, 22% – з доходів інших працівників

Слід пам'ятати, що **ФОП, у яких працюють інваліди, застосовують ставку 22%.**

Таке питання дуже часто ставлять підприємці, тому наголошу – не 8,41% а саме 22% - таку ставку застосовують ФОП **у яких працюють інваліди.**

За договорами ЦПХ єдиний внесок нараховується за ставкою 22 відс. на фактично нараховану винагороду за договором цивільно-правового характеру незалежно від її розміру, але з урахуванням максимальної величини бази нарахування.

Максимальна величина бази нарахування єдиного внеску для фізичних осіб-підприємців та осіб, які провадять незалежну професійну діяльність на 2017 рік становитть:

з 1 травня 2017 року - 42100 грн. (1684 x 25);

з 1 грудня 2017 року - 44050 грн. (1762 x 25).

Якщо сума доходу (прибутку) на місяць перевищує цю суму, то єдиний внесок сплачується лише з максимальної величини бази нарахування єдиного внеску, яка встановлена законодавством, тобто **максимальна сума єдиного внеску**, яку необхідно сплатити фізичній особі - підприємцю та особі, яка провадить незалежну професійну діяльність, за 2017 рік складатиме:

з 1 травня 2017 року - 9262грн. (42100 x 22 відс);

з 1 грудня 2017 року - 9691 грн. (44050 x 22 відсотки).

Звільнення від сплати єдиного внеску: ФОП звільняються від сплати за себе єдиного внеску, якщо вони є пенсіонерами за віком або інвалідами та отримують відповідно до закону пенсію або соціальну допомогу (частина четверта статті 4 Закону № 2464 у редакції Закону № 1774).

Зазначена норма не застосовується до осіб, які провадять незалежну професійну діяльність.

Терміни сплати єдиного внеску, строки подання звітності залишаються незмінними.

**Коротко про справляння єдиного внеску підприємцями
(загальна, спрощена система)
та особами, що здійснюють незалежну професійну діяльність:**

1) **ФОП на загальній системі оподаткування сплачують єдиний внесок за себе один раз на рік в сумі не менше за 704 грн. на місяць і не більше максимальної суми внеску. Звітність подають за себе раз на рік** (згідно таблиці 1 додатка 5 до Порядку №435). За 2017 рік – до 9 лютого 2018 року, сплата річної суми – до 9 лютого 2018 року.

ФОП на загальній системі оподаткування можуть сплачувати єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування за себе авансами щомісячно або щоквартально (до настання граничного терміну подання звіту та терміну сплати). **За відсутності доходу у ФОП єдиний внесок у 2017 році сплачується в обов'язковому порядку.** Виключення: пенсіонери за віком або інваліди, які отримують відповідно до закону пенсію або соціальну допомогу

2) **ФОП - спрощенці 1 групи** сплачують єдиний внесок за себе у 2017 році не менше ніж **352 грн.** на місяць (3200 X 0,5 X 22%). Водночас і страховий стаж таким особам буде зараховуватись пропорційно сплаченому єдиному внеску. Тобто **за рік роботи зараховуватиметься півроку стажу.**

Підтвердження стажу хвилює і досить дорослих, і молодих спрощенців, тому нас запитують, чи може 1 група сплачувати не 352 грн., а повну суму – 704 грн. на місяць (тобто мінімальний страховий внесок) для зарахування такому підприємцю повного місяця стажу? – так, якщо здійснено доплату до мінімального ЄСВ, зазначений період буде враховуватись до страхового стажу як повний місяць.

3) **ФОП – спрощенці 2 і 3 груп** сплачують єдиний внесок за себе у розмірі **704 грн.** на місяць.

ФОП платники єдиного податку першої, другої та третьої груп можуть сплачувати єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування за себе щомісячно, але граничний термін сплати єдиного внеску за III квартал – **19 жовтня** та за IV квартал 2017 року – **19 січня 2018 року.**

І нагадаю, що єдиний внесок за I квартал (1 група в сумі 1056 грн., 2-3 група – 2112 грн.) підприємці сплатили по строку 19 квітня 2017 року, а за II квартал – по строку 19 липня 2017 року.

Звітність ФОП – спрощенці подають за себе раз на рік (згідно таблиці 2 додатка 5 до Порядку №435). За 2017 рік – до 9 лютого 2018 року.

Самозайняті особи сплачують єдиний внесок за себе у розмірі **704 грн.** на місяць та звітують за себе **раз на рік** (згідно таблиці 3 додатка 5 до Порядку №435). За 2017 рік – до 1 травня 2018 року, сплата річної суми – до 1 травня 2018 року. Вказані особи можуть сплачувати єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування за себе авансами щомісячно або щоквартально (до настання граничного терміну подання звіту та терміну сплати).

Фізичні особи – підприємці **на загальній системі оподаткування, які одночасно здійснюють незалежну професійну діяльність**, подають звіти щодо сум нарахованого єдиного внеску за себе:

- по строку 9 лютого року за формою згідно таблиці 2 додатка 5 до Порядку №435;
- по строку 3 травня за формою згідно таблиці 3 додатка 5 до Порядку №435.

Термін сплати внеску відповідно 9 лютого та 3 травня.

Додам, що **ФОП – роботодавці та податкові агенти сплачують єдиний внесок за найманих працівників (у т.ч. інвалідів) за ставкою 22% щомісяця та подають:**

- **щомісяця, протягом 20 календарних днів**, наступних за звітним місяцем Звіт про суми нарахованої заробітної плати (доходу, грошового забезпечення, допомоги, компенсації) застрахованих осіб та суми нарахованого єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування до органів доходів і зборів (форма №Д4 (місячна));
- **щокварталу, протягом 40 календарних днів**, наступних за останнім календарним днем звітного кварталу розрахунок за формою №1ДФ.

Інформація для роботодавців – спрощенців

З 1 січня 2017 року **при розрахунку загальної кількості осіб, які перебувають у трудових відносинах з платником єдиного податку – фізичною особою не враховуються працівники, призвані на військову службу під час мобілізації, на особливий період.** До 2017 року – не враховувались лише наймані працівники, які перебувають у відпустці у зв'язку з вагітністю і пологами та у відпустці по догляду за дитиною до досягнення нею передбаченого законодавством віку.

Наостанок – про сплату єдиного внеску та подання звітності **ФОП, який припинив діяльність.** Страхувальник, у разі державної реєстрації припинення господарської діяльності, **зобов'язаний подати до дати зняття з обліку звіт за останній звітний період та звіти за попередні звітні періоди, якщо вони не подавались.**

Сплатити єдиний внесок слід також **до дати зняття з обліку за останній звітний період і повністю розрахуватись по єдиному внеску.**

Як правильно визначити останній звітний період.

Наведу приклад: підприємець подав заяву про припинення діяльності державному реєстратору **після 15-00 год. 29 вересня (п'ятниця)**, державна реєстрація припинення господарської діяльності проведена у зв'язку з вихідними днями **2 жовтня (у понеділок)**. В даному випадку **останній звітний період – жовтень.** Тож вказаний підприємець зобов'язаний сплатити єдиний внесок в сумі не менше 704 грн. і за червень, в якому він подав заяву, і за липень.

Будь ласка, враховуйте такі особливості і ретельно плануйте діяльність.

Тепер – про нарахування на заробітну плату з 1 січня.

На численні запитання, які і досі виникають, звертаю увагу **страхувальників – роботодавців** (у тому числі підприємців і самозайнятих осіб, які мають найманих працівників) на те, що відповідно до ч.5 ст.8 Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування», **якщо база нарахування єдиного внеску менше встановленого розміру мінімальної заробітної плати то єдиний внесок розраховується, як добуток розміру мінімальної заробітної плати, встановленого законом на цей місяць, та відповідної ставки.**

Виключення: при проведенні нарахувань на заробітну плату (доходів) фізичним особам **не за основним місцем роботи**, за договорами **цивільно-правового характеру** – єдиний внесок нараховується за ставкою 22 відс. на фактично нараховані доходи/винагороду незалежно від їх розміру, але з урахуванням максимальної величини бази нарахування.

Також правило щодо розрахунку ЄСВ як добутку розміру мінімальної заробітної плати та відповідної ставки **не поширюється на нарахування на заробітну плату працівника – інваліда, який працює на підприємствах, де застосовується ставка єдиного внеску 8,41%; 5,5% та 5,3%.**

Отже, згідно чинного законодавства з 1 січня 2017 року роботодавці зобов'язані нараховувати працівникам **за повний місяць роботи** не менше 3200 грн. на місяць. Якщо працівник **виконав місячну норму праці**, а нарахована йому заробітна плата є **нижчою від законодавчо встановленого розміру мінімальної заробітної плати, роботодавець зобов'язаний провести доплату до її рівня, яка виплачується щомісячно одночасно із заробітною платою.** ПДФО, військовий збір та ЄСВ розраховуються із заробітної плати 3200 грн.

Якщо ж працівник за умовами договору **працює неповний робочий час, або не виконав у повному обсязі місячну (годинну) норму праці**, перебував у відпустці, на лікарняному тощо, то оплата його праці проводиться пропорційно виконаній нормі праці (відпрацьованого часу). У такому випадку ПДФО і військовий збір розраховуються з фактично нарахованої зарплати, а ЄСВ – із 3200 грн.

Звертаю увагу, що працівнику, якому зарплата нарахована в розмірі меншому, ніж мінімальна заробітна плата, з якої сплачено ЄСВ (менший ніж мінімальний страховий внесок), **та роботодавцем здійснено доплату до мінімального ЄСВ, зазначений період враховується до страхового стажу працівника як повний місяць.**

В іншому випадку – буде рахуватись як неповний місяць.

Добровільна участь у системі загальнообов'язкового державного соціального страхування та доплати до мінімального страхового внеску

Держава надає можливість громадянам подбати про свою майбутню пенсію за різних життєвих обставин шляхом добровільної участі у системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування.

Особи, які не підлягають загальнообов'язковому державному пенсійному страхуванню, **можуть набути пенсійних прав** нарівні з громадянами, для яких

участь у пенсійному страхуванні є обов'язковою, шляхом самостійної сплати страхових внесків.

Для цього потрібно звернутися до органу ДФС та подати заяву на укладення договору про добровільну участь і таким чином забезпечити собі наявність необхідного для призначення пенсії страхового стажу.

Право на добровільну участь мають:

особи, які досягли 16-річного віку та не перебувають у трудових відносинах з роботодавцями, у тому числі іноземці та особи без громадянства, які постійно проживають або працюють в Україні, громадяни України, які працюють або постійно проживають за межами України;

студенти, яким після 1 січня 2004 року навчання не зараховується до страхового стажу, але які не хочуть втрачати ці роки;

безробітні, які і не працюють, і не перебувають на обліку у Центрі зайнятості тощо, члени фермерського господарства, особистого селянського господарства.

Договір може бути укладений **на строк не менше одного року**, яким може бути передбачена одноразова сплата єдиного внеску за попередні періоди, в яких особа не підлягала загальнообов'язковому державному соціальному страхуванню (в т.ч. за період з 1 січня 2004 року по 31 грудня 2010 року).

При цьому, сума сплаченого єдиного внеску за кожний місяць такого періоду не може бути меншою за мінімальний страховий внесок та більшою за суму єдиного внеску, обчисленої виходячи з максимальної величини бази нарахування єдиного внеску, встановленого на дату укладення договору.

Нагадую, що з 1 січня 2017 року розмір мінімального страхового внеску становить 704 грн.(3200 грн. X22%). **Сплачувати потрібно щомісяця.**

Звертаю увагу! Не укладаються договори з особами, які застраховані в системі загальнообов'язкового державного соціального страхування.

Також, окремо нагадую, що з 1 січня 2016 року **фізичні особи - підприємці**, в тому числі ті, які обрали спрощену систему оподаткування, **та особи, які провадять незалежну професійну діяльність**, виключені із переліку платників, які мають право на добровільну сплату єдиного внеску.

У подальшому така особа, у разі бажання, матиме право на укладення Договору, якщо буде належати до кола платників які мають право на добровільну сплату єдиного внеску.

І ще важливе – сплата і зарахування єдиного внеску.

Нас часто запитують, **який граничний термін сплати ЄСВ за себе ФОП – платниками єдиного податку: 19 чи 20 число?**

Граничний термін сплати єдиного внеску за себе фізичними особами - підприємцями, які застосовують спрощену систему оподаткування – **19 число місяця**, що настає за кварталом, за який сплачується єдиний внесок. У разі якщо останній день строків сплати єдиного внеску припадає на вихідний або святковий день, **останнім днем таких строків сплати єдиного внеску вважається перший робочий день, що настає за вихідним або святковим днем.**

Нагадаю, який день вважається днем сплати єдиного внеску при використанні різних форм оплати. Днем сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування вважається:

1) у разі перерахування сум ЄСВ з рахунка платника на відповідні рахунки ДФС - **день списання банком або казначейством**, суми платежу з рахунка платника незалежно від часу її зарахування на рахунок органу ДФС;

2) у разі сплати єдиного внеску страхування готівкою - **день прийняття до виконання банком або іншою відповідною установою** документа на переказ готівки разом із сумою коштів у готівковій формі;

3) у разі сплати єдиного внеску в іноземній валюті - **день надходження коштів** на рахунки ДФС.

Прошу вас дотримуватись вказаних термінів, перераховувати кошти вчасно. Найближча дата сплати внеску це за III квартал 2017 року **19 жовтня** та за IV квартал 2017 року – **19 січня 2018 року**).

За несвоєчасну сплату внеску передбачена відповідальність.

Відповіді на ваші запитання

№	Питання	Відповідь
1.	Чи зобов'язаний платник єдиного податку при відсутності діяльності сплачувати внески до Пенсійного фонду?	Фізичні особи - підприємці, які обрали спрощену систему оподаткування, сплачують єдиний внесок за періоди, в яких вони були платниками єдиного податку, незалежно від того, отримували вони дохід у цей період чи ні. Виключенням є фізичні особи - підприємці, які обрали спрощену систему оподаткування, за умови, що вони є пенсіонерами за віком або інвалідами та отримують відповідно до закону пенсію або соціальну допомогу.
2.	Чи сплачують ЄСВ підприємці-пенсіонери?	Фізичні особи - підприємці звільняються від сплати за себе єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, якщо вони є пенсіонерами за віком або інвалідами та отримують відповідно до закону пенсію або соціальну допомогу.
3.	Чи маю я право як приватний підприємець застосовувати ставку ЄСВ для найманих працівників за заниженою ставкою, якщо працівник має групу інвалідності. Які документи при цьому він повинен надати мені для застосування такої зниженої ставки по ЄСВ?	Ні. Згідно з ч.13 ст. 8 Закону № 2464 ставка 8,41 відс. визначеної бази нарахування єдиного внеску для працюючих інвалідів, встановлена тільки для підприємств, установ і організацій, в яких працюють інваліди. Фізичні особи - підприємці нараховують єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування на заробітну плату працівників-інвалідів у розмірі 22 відс. до визначеної бази нарахування єдиного внеску.

4.	Якщо я інвалід 2 групи та маю пенсію по інвалідності який розмір ЄСВ я повинен сплачувати при здійсненні підприємницької діяльності	Ви звільняєтесь від сплати за себе єдиного внеску. Фізичні особи - підприємці звільняються від сплати за себе єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, якщо вони є пенсіонерами за віком або інвалідами та отримують відповідно до закону пенсію або соціальну допомогу.
5.	Я припинила діяльність у липні 2017 року. До цього часу перебувала на спрощеній системі оподаткування 2 група. За який період мені потрібно подати звітність по ЄСВ та яку суму ЄСВ я повинна сплатити до бюджету.	Вам необхідно подати Звітність за формою додатку 2 таблиці 5 за 2017 рік з відміткою «Ліквідаційна» (січень-липень 2017 року). Щомісячний мінімальний розмір єдиного внеску з 01.01.2017 року – 704 гривні.
6.	Яка сума ЄСВ повинна сплачувати платник єдиного податку 3 групи?	Фізичні особи - підприємці, які обрали спрощену систему оподаткування без використання праці найманих працівників, нараховують єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування у розмірі 22 відс. на суму, визначену такими платниками самостійно, але не більше максимальної величини бази нарахування єдиного внеску, встановленої Законом України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування», та не менше розміру мінімального страхового внеску. Щомісячний мінімальний розмір єдиного внеску з 01.01.2017 року –704 гривні.

По темі та по запитаннях у мене все.

Дякую за увагу